

תמונת מצב חודשית

דן אנד ברדסטריט

יולי 2017

אין לשכפל דו"ח זה, במלואו או בחלקו, בכל צורה שהיא. דו"ח זה נמסר לידיך ע"י דן אנד ברדסטריט (ישראל) (דן אנד ברדסטריט), ומיועד לשימושך הבלעדי לסיוע בהחלטות עסקיות בלבד. דן אנד ברדסטריט אינה ערבה לדיוק המידע בדו"ח ואינה אחראית לכל הפסד או נזק אשר יגרם לחברה או נציגיה כתוצאה מתהליך איסוף המידע ומסירתו. מוצר זה נהנה מהגנת זכויות יוצרים וכל העתקה ו/או שימוש בלתי מורשה מהווה הפרת זכויות. דן אנד ברדסטריט (ישראל) (c)

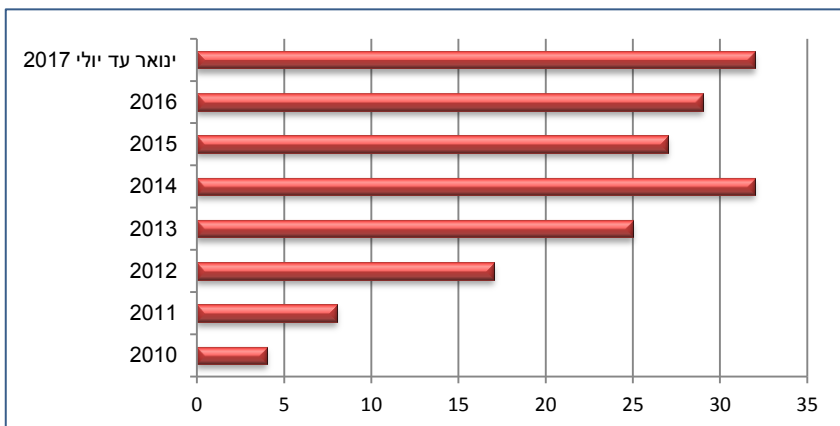
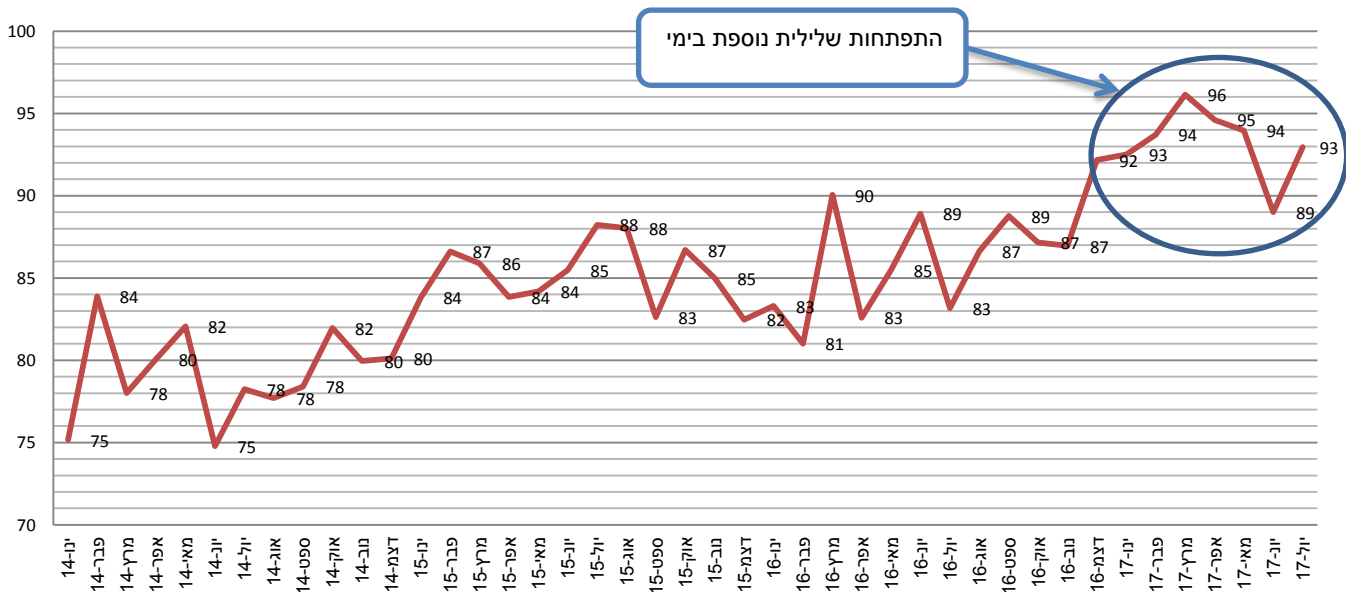
2016

1. מוסר התשלומים במשק

התפתחות ימי האשראי במשק בשנים האחרונות מעיבה על היכולת של עסקים לשרוד. כ-20% מהעסקים שנסגרים, נסגרים כתוצאה מקשיים תזרימיים. התלות הגבוהה בעיתוי התקבולים מלקוחות עלולה ליצור כשל פיננסי, שקשה להשתקם ממנו. בשנים 2015 ו-2016 ימי האשראי הממוצעים עמדו על 87 יום, אך מתחילת השנה חלה התארכות חריגה בימי האשראי, שהגיעו במרץ לשיא של 96 יום. כתבנו בעבר שלהערכתנו ההשפעה של חוק מוסר תשלומים על ימי האשראי הממוצעים במשק תהיה נמוכה באופן יחסי: חוק מוסר תשלומים החל להיות מיושם בפועל בחודש יולי בקרב רשויות מדינה ומשרדי ממשלה, ובחודש אוגוסט בקרב הרשויות המקומיות. להערכתנו, היקף אשראי הספקים בישראל נאמד בכ-450 מיליארד ₪. הרכש הלוגיסטי של משרדי הממשלה נאמד בכ-25 מיליארד ₪, כאשר כ-85% מההזמנות הן בסכומים נמוכים מ-50 אלף ₪, אבל הסכום הכולל שלהם מהווה רק כ-3% מסך הרכש הלוגיסטי של משרדי הממשלה. הרכש ברשויות המקומיות נאמד בכ-40 מיליארד ₪, כאשר חלקו עובר לפיתוח תשתיות. ביחס להיקף אשראי הספקים במשק, חלקה של המדינה עומד להערכתנו על כ-10% מסך אשראי הספקים במשק ולכן ההשפעה של חוק מוסר תשלומים צפויה להיות נמוכה באופן יחסי, על ימי האשראי במשק.

התפתחות ימי האשראי במשק

התפתחות עומק הפיגור הממוצע הינה במגמת הרעה, בהשוואה לשנים האחרונות (למעט 2014), עם ימי פיגור מינואר עד יולי 2017. הסכום הממוצע של עסק בפיגור בחודשים ינואר עד יולי 2017, נאמד בכ-27.8 אלף ₪ לעומת 26.7 אלף ₪ בשנת 2016.

* עומק הפיגור הממוצע מחושב על עסקאות ששולמו בפיגור ועל פיגורים שאינו טכניים.

2. איך מתמודדים עם סיכון תזרימי?

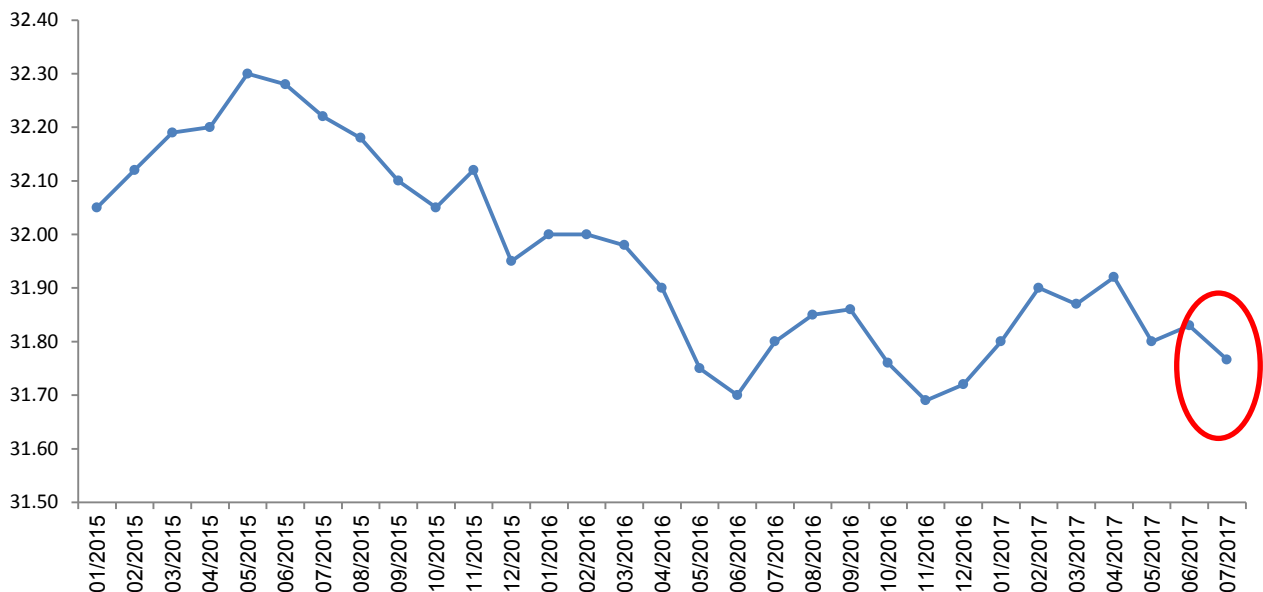
התארכות ימי האשראי במשק מגבירה את הסיכון התזרימי בקרב עסקים. כפי שכתבנו בחלק הראשון של תמונת המצב, כ-20% מהעסקים שנסגרים, נסגרים כתוצאה מקשיים תזרימיים, והתלות הגבוהה בעיתוי התקבולים מלקוחות עלולה ליצור כשל פיננסי, שקשה להשתקם ממנו. ניהול סיכון תזרימי על ידי העסק מחייב מתודולוגיה מסודרת, שנשענת על הקווים הבאים:

- **ניהול מדיניות אשראי** – דאגו לנהל את סיכוני האשראי לאורך כל תקופת האשראי, עד למפגש עם הכסף. מדיניות אשראי חייבת לכלול מרכיב נוסף של רמת ודאות: בבחינת מדיניות מתן אשראי בתנאי אי ודאות גבוהה, נכון יהיה להפחית את "התיאבון לסיכון", גם במחיר של ויתור על עסקה. לעומת זאת, בתנאי ודאות גבוהה, נכון יהיה לתמחר את סיכון האשראי ולהתנות לעסקה תנאים מסחריים התואמים את רמת הסיכון.
- **גביה** – יישום תהליכי גביה שיטתיים, הכוללים הסקת מסקנות רציפה על כל אינטראקציה עם הלקוח, יאפשר זמן הכנה למצב שבו התשלום יגיע האיחור.
- **שמירה על כרית מזומנים** – יש לדאוג לכרית מזומנים נזילה ומספקת, באופן שתאפשר התמודדות עם התארכות ימי לקוחות וירידה במסגרות האשראי. כרית המזומנים יכולה להיות גם נכסים נזילים של בעל העסק, שיוזרמו לעסק בעת הצורך, או על ידי נכסים חופשיים משעבוד בעסק, וניתן לקבל כנגדם מימון.
- **הפחתת התלות בבעלי עניין** – פיזור רחב ככל הניתן של לקוחות, ספקים ומלווים יפחית את ההסתמכות על היכולת והנכונות של אותם בעלי עניין להמשיך לפעול מול העסק בתנאים מסחריים דומים.
- **מדיניות השקעות לא אגרסיבית** – בחינת תכנית השקעות צריכה להיעשות תוך שמירה על יכולת החזר ההתחייבויות של העסק, גם בתסריט שבו תכנית ההשקעה אינה מניבה הכנסה; על העסק לנסות ולהתאים, עד כמה שניתן, את מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות - מימון תכנית השקעות באמצעות קופת המזומנים יכולה ליצור בעיית נזילות בעקבות שימוש במקורות נזילים למימון נכסים שמניבים מזומנים לתקופה של מעל שנה.
- **סיכון מחושב** – קחו רק סיכונים שהעסק שלכם יכול לעמוד בהם. סיכון מחושב הינו סיכון שהתממשותו לא תוביל לקשיי נזילות חמורים.
- **תכנית מגירה לתסריט קיצון** – בנו תכנית מגירה לתסריט קיצון, כדוגמת אירוע שלילי לא צפוי, שהשפעתו על התזרים מהותית. התכנית יכולה לכלול למשל, שמירה על מסגרות אשראי מאושרות לא מנוצלות, נכסים למימוש מהיר ושיפור התנאים המסחריים מול לקוחות וספקים.

3. מדד החוסן הפיננסי המשק

מדד החוסן הפיננסי במשק ירד בחודש יולי ועמד על 31.77, זוהי ירידה של 0.2% לעומת החודש הקודם. הירידה בחוסן הפיננסי מיוחסת בעיקר לענפי המסחר הקמעוני, שם אנחנו מזהים המשך שחיקת מרווחים (בנטרול עונתיות), שאינה תורמת ליכולת ההחזר של העסקים בסגמנט הזה. שחיקת המרווחים עדיין לא מתורגמת לעלייה בכשלים הפיננסיים בסגמנט הזה, אך המשך המגמה הזו בהחלט יכולה להעיב על יכולת ההחזר של עסקים בסגמנט, ולבסוף להוביל לעלייה בכמות הכשלים הפיננסיים. במהלך השנה האחרונה אנחנו רואים תנועת מטוטלת במדד, כאשר הרבעון השלישי של 2016 וברבעון הראשון של 2017 חל שיפור במדד, ומנגד ברבעון הרביעי של 2016 והרבעון השני של 2017 חלה הרעה במדד. תנועת המטוטלת נוצרה בעיקר בגלל שינויים בפדיונות בענפי המסחר והשירותים ומשינויים ברמות הביקוש לכלי רכב ודירות. כל עוד ריבית בנק ישראל נותרת ברמתה הנוכחית, נמשיך לראות שינויים מקומיים במדד. כאשר ריבית בנק ישראל תעלה, נתחיל לראות את ההשפעה שלה על מדד החוסן הפיננסי, כאשר מידת ההשפעה תהיה תלויה בעוצמת העלאת הריבית ובתדירות שלה. להערכתנו, קצב העלאת הריבית יהיה נמוך בגלל העלייה ברגישות של המשק לריבית בשנים האחרונות.

* דן אנד ברדסטריט (ישראל) בע"מ